

Abonamentul:

Pe un an 2 coroane.
Pe jumătate de an 1 cor.

Postul România și alte
țări străine pe an 10 cor.

Un număr singuratic
10 flor.

PROGRESUL

Redacția și Admini-
strația Nr. 87.

Telefon Nr. 29.

Apare în fiecare
Sămbătă.

Luorate după tariful.

Manuscrisul nu se
înapoiată.

Tinerime sănătoasă.

Răsfoind mai deunăzi cu multă atenție o carte a științelor de stat, aflasem între paginile ei, că o regiune, în care locuitorii, cu puține excepții, au culoare palidă, corp slăbit, membre istovite, umblare nesigură, — unde numărul copiilor e relativ mic, ear cei existenți, în partea lor covârșitoare: morbu- lenți, și unde oamenii bătrâni cu plete ninse, girboviți de povara anilor — aproape nu nici mai întilnești... o asemenea regiune e ne- sănătoasă și, deci, necorespunzătoare pen- tru întemeierea unui stat. Aer curat, apă cristalină, vegetație bogată, multiplicitatea unei regiuni zimbitoare — desenează culoarea de viață pe obrajii oamenilor și produc dor de viață în inimile lor.

Acest principiu, această părere, conzi- derată ca o comparație — putem zice că e de mare importanță și în viața noastră spiri- tuală. Știm doar din experiență, că viața în orașe de provincie, în satele așternute pe la poalele munților, răvărsate pe costișe și îm- prejmuite de codri fermecători, nu cloco- tește în aceeași măsură, ca bunăoară în preaj- ma orașelor mari, în mijlocul capitalelor. Dar știm și aceia, că zgomotul asurzitor, uruitul aproape neconținut al trăsurilor și tramvaielor, fumul nădușitor al fabricelor, precum și multe alte proprietăți caracteris- tice orașelor mari, creiază locuitorilor lor o situație sufletească chiar contrară în com- parație cu a celor dela țară, obișnuiți a-și toarce firul vieții în mijlocul mîndrei na-

turii, unde izvoarele șerpuitoare cu apa lor cristalină, ieșite din creierul munților, aduc viață, — ear bătrînul codru, prin susurele- i dulci și tainice, legănat de adieri de primă- vară, servește: aerul proaspăt, care îmbujo- rează obrajii și aprinde flacăra vieții în suflete.

Monotonia vieții de provincie, nimicește dorul, rîvna sinceră de acțiune stăruitoare, ear praful sur de cărbune, cu care este ames- tecat aerul capitalelor, în mod fatal se așează pe cea mai senină dorință, plan, creațiune, înfăciindu-le. Și e nespus de primejdios, cînd un oraș mare se îngreunează într'o măsură atît de însemnată asupra țării întregi, încît pune stavilă întregului progres provincial și-i absoarbe toată energia; — dar nici urîtul, nici viața monotoană de provincie să nu for- meze idealul unui altuia — principiul acela de viață, detestabil dealtcum, care se începe cu șportul pătimaș al vînatului, ear mîne, în zori de zi, se termină cu jocul hazard și și mai pătimaș al cărților... Nici capitală, nici provincie-neconținut; nici centralizare, nici distracție fără lucrare, și nici muncă istovitoare fără repaos, fără recreație! La mijloc e adevărul!

O parte a tinerimei, care dispune de parale, se lasă pradă, prizonieră plăcerilor de multe ori cu sfîrșit funest și nu lucrează deloc, ear societatea, chemată a purta stricta supraveghiere nu găsește nici măcar un cuvînt de apostrofare pentru energiile cheltuite în van; partea cealaltă a tinerimei apoi deobicei ducînd lipsa banului, lucrează, învață cu stăruință de fier, rumpînd vite- jește toate zăgazurile, pe cari soarta maș-

teră, i-le pune, fără cruțare, în calea rea- lizării visurilor ei și blastămă neconținut pe deaproapele-i, învinuind societatea, care n'are cuvinte de revoltă și justă indignare față de această barbară despoiare.

Deoparte serate, excursii, teatre, îngră- mătirea în locurile de petreceri, — ear de cealaltă, în mod chiar diametral apus, — sale de învățămînt cu aer stricat, consumat, grijile zdruncinătoare ale existenței, indispo- zițiile ce izvoresc din cauza singurătății plicticoase și a lipsei binesimțite de un cîț de modest adăpost! Și să ne dăm bine seama, că rana mereu sîngerîndă, ce în- general o observăm pe corpul tinerimei, nu se va putea sana nicidec cu legile de stat, nici amelioara cu felurite grase subsidii; nu, căci la aceasta se reclamă imperios: simțul sănătos al societății; și pot afirma cu tot dreptul, că sînt lipsiți de scrupulii con- științei aceia cari — fără a căuta nexul causal între ranele adînci ale societății și între împăienjenirea, demoralizarea atît de regretabilă a tinerimei, se încumătă a zbi- ciui tinerimea pe temeiul mai multor scăderi ale sale. — Morală specială, dor de acțiune, caracteristică pentru tinerime nu cunoaș- tem, și dacă societatea își aroagă dreptul de a pretinde dela tinerime, în mod just cunoștința onoarei poftiască și înfăpu- iască și ea, ceiace tinerimea e în îndreptățită să aștepte dela ea! Ating aici îndesebî situația deplorable a tinerimei universitare, care în timpul studiului universitar e părtașă de cele mai crîncene zguduirii sufletești și astfel numai cu extreme sfortări e în stare

FOILETON.

Ploaie... sîngelie să-l spelie.

Gazdii pr'ai săraci îi ciudă
Cînd vre plată prîntu trudă,
Că n'o lucrat cum îi place
Și — cînd cauți nu afli pacie.

Pleacă tot pr'in giugecăți,
La fișcali dau mare plăți,
Laudîndu-se fiecare
Ca iel gireptace are.

Ba prîn sace ce ș'omoare
Cînd ce pringe la strîmtoarie
D'așcea is prîntră Români
Părince... nu nis creșcîn!

Cam așa roști a spunte
Moș Filip din vremi mai bune
La praznic. I-o și cicnit
Că și popa o cîcîit.

Așa-i prâla noi pr'aici,
Unge se fac treburi mici,
Dar ce-o fi 'n țara turcească
Pr'a dă vreu s'o prăpăgiască!

Acolo îi grea urgie
D'alea noi n'am vrea să fie

Dar la cîț creșcînî lie pasă
Dă sîngelie cie să varsă?

Sîrbî, Bulgarî, Muntenegrînî,
Grecî, toți cîcî is creșcînî...
Mîi dă Turci la dzi urvesc
Dar și ei să cam răriesc.

Dar și pră noi cum nîe moaie
Dumnîdzău cu — atîta ploaie;
N'am sîmănat nicicîț grîu;
La cîmp apa curge rîu.

— Dăcînd Vlaicu la Vîrșăț
O zburat așa sumeț,
Ploaia nu mîi cuncențeșce
Sloata nu nîe mîi slăbeșce.

O fi vai dă noi, părince,
Prîntuc'am ieșit din mince
Mulț dzic că dă aia ploaie
Pr'ai sumeț ca să-i înmoaie.

Baba Eva stă ș'ascultă
Nu întaină îi cărunță,
Să tot vaită au-au-au
Până-și do prinsă pră mau:

— Șciți dăcie-'s atîcea ploie —
Îi bataie, vai dă noi!
Lu Dumnîdzău findu-i jălîe,
Ploaie... sîngelie să-l spelie...

Ilie Crăciunel.

Hagia Sofia din Constantinopol.

De Sven Hedin.*)

Numărînd anul 548 după nașterea lui Christos, una dintre cele mai splendide biserici creștine fu terminată de cei mai de seamă arhitecți ai timpului, oameni iscusiți din Asia-mică. Șasesprezece ani a durat lucrul, fiind ocupați fără întrerupere zece mîi de lucrători. Acum eată că stă opera uriașă isprăvită aci, și astăzi să fie sfin- țită „biserica sfintei înțelepciuni“.

Iustinian, marele împărat al imperiului bi- zantin, vine într'o trăsură cu patru cai sprinteni, și intră în biserică, întovărășit de patriarhul din Constantinopol. Interiorul bisericii e larg ca o piață întregă și cupola e boltită ca un cer, la o înălțime de 56 metri. Iustinian se uită de jur-împrejur și se bucură de — opera lui. Admiră marmora pestriță de pe pereți, mosaicul artistic cu fond de aur al cupolei, cei o sută de stîlpi din porfiră roșie și marmoră verde pe cari sînt galeriile și cupola. Nemăsurată este bogăția împăratului! El a dăruit bisericii nou zidite șapte cruci de aur, fiecare de o majă de grea. Sacristaiul ascunde cuverturii pentru potir, brodate toate cu perle și petri scumpe, precum și 24 de biblii legate cu table de aur dintre cari fiecare cîntărește cite două mîji. Ușile dela intrările principale sînt de argint, ear celelalte sînt frumos împodobite cu lemn de

*) Din carte pentru popor și tinerime „Dela pol la pol“.

să pătrundă prin negura mizeriei și a lipselor de tot soiul și, deci, între astfel de critice împrejurări, e mai avizată la sprijinul și ocrotirea caldă a celor ce în mod firesc, sînt chemați să-și tînză mîna de ajutor!

Căci, dacă fatalmente, chiar sub durata timpului celui mai important, cînd caracterul tinerului se formează, se oțelește în focul luptelor purtate pentru cucerirea adevărului și a frumosului etern — lipsește severitatea părintească, gingășia de mamă, căldura cuibului familiar, spre contrabalansarea multelor rele, atunci să așteptăm dela tinerime, severitate, gingășie, principiu nobil de viață, temperanță în distracție și zel întru îndeplinirea datoriilor sale.

Fără 'ndoială societății îi încumbă cea mai strictă datorie, de a designa cărările pe cari tinerima înaintînd, să fie capace a se dezvolta în mod corespunzător și mulțumitor cerințelor vremurilor, în cari trăim. — Societatea are să se străduiască neîntrerupt într'acolo, ca studentul dela liceu, și cuatît mai virtus tinerimea universitară, să nu fie asemenea unui expulsat din sînul societății, care în zbuciumări neconținute, amar își duce traiul de azi pe mine, — nu, ci ea nădejdea cea mai frumoasă „floarea” viitorului neamului, să fie împărțită de tot sprijinul părintesc, călăuzită cu bunăvoință și înțelepciune din partea patronilor ei.

Cred, dar pot și afirma, că tinerimea noastră știe să simtă dragostea caldă, izvoritoare din inima sincerilor ei binevoitori, știe cu vrednicie să aprecieze intențiile nobile ale conducătorilor ei, cari din răspuț se străduiesc pentru creiere unei situații mai favorabile — lipsite de zbucium, pe seama ei, — convinsă fiind, că dragostea socială, alipirea sinceră, va efecțua nobilitatea ei și o va avînta într'o atmosferă mai senină mai plăcută, mai ideală.

Știința ca atare e rece, plictisitoare și grea, — trebuie să țintim deci în a o face caldă, ușoară, plăcută și desfătătoare.

Cine are circumspecție asupra vieții, acela nesmintit va ști aprecia — chiar între o sumedenie de alte probleme, — importanța nespuse de mare a dezvoltării sănătoase a tinerimei noastre.

A. Codreanu.

Adunarea învățătoarească din protopopiatul Oraviței.

Simbătă în 10 (26) Noembrie 1912 învățătorii gr. or. români din tractul protopresbiterial al Oraviței și-au ținut adunarea, în Oravița-montană.

Învățătorimea tractuală, pelingă tot timpul nefavorabil, au participat în număr frumos — un semn de vremea înourată a școlii românești. Adunării i-a premers chemarea Duhului sfînt, săvîrșită de preotul Gheorghe Popa din Greovaț, un bun amic al școlii. Învățătorimea a mers în corpore la serviciul divin, după care s'a întrunit în școala dlui Gheorghe Lipovan. Nimbul adunării a fost ridicat de prezența mult stimatelor doamne Dr. Anca, a iubitului nostru fruntaș Dr. Ion Nedelcu, a membrului onorar al reuniunii noastre inv. penzionar Gheorghe Jianu, a preoților: Iana, Jurca și Stefan, a învăț. Verca din Răcăsdie etc. Învățătorul Simeon Veverița ține o prelegere practică despre „Exercițiile pregătitoare la citit și scris” elevilor din clasa primă, ocupînd celelalte clase cu ocupații silente, cari în școlile nedespărțite ajută mult progresul, — un frumos început și în această direcție. După ce prelegerea s'a sfîrșit și după dimiterea elevilor acasă, președintele Alexe Jianu deschide cu cuvinte alese ședința, arătînd rostul școlii în zilele noastre și cauzele cari împiedică școala de a-și putea realiza scopul ei sublim. Accentuează importanța școlii, citînd cuvintele celui mai mare ocrotitor al școlii înalt preasfințitul nostru mitropolit, care deschizînd congresul național bisericesc, a zis: *Să na prea cheltuim cu bisericile, ci să ne îngrijim școlile.*

Se dă citire circularului comitetului central, luîndu-se la cunoștință. Bibliotecarul raportează că din biblioteca, augmentată încă cu vre-o 10 cărți nouă, în cursul anului trecut, a fost citit din partea membrilor, un număr frumos de cărți didactice. Se decide, la propunerea bibliotecarului G. Lipovan să se procure opuri noi pe seama bibliotecii, spre care scop fiecare membru plătește 1 cor. Raportul se ia cu plăcere la cunoștință. Urmează ca temă de actualitate: „Principiile Herbert Zilleriane în școala populară și reformele prof. Dr. Rein” de Alexe Jianu, care ne-a arătat în această conferință, reformele Dr. lui Rein prin care cere ca elevul nostru la căștigarea cunoștințelor să nu percurgă atît viața omenirii întregi, ci mai ales viața poporului din care face parte. „Dați învățătorului, chemat să crească generațiilor viitoare — o cultură temeinică, și de aci încolo lasă-l să lucre cum îi place” — zice Rein. Punctul următor a fost: „Observații asupra examenelor din tractul Oraviței” de com. G. Lipovan. S'a constatat rezultatul examenelor de mulțumitor. La recenziunea asupra prelegerii practice se întinde o discuție interesantă, la care iau cuvîntul: inv. Gh. Jianu, Vorțan, Stefan

și Alexe Jianu, care recomandă metoda: analitică-sintetică a cuvintelor normale a cărei părinte este francezul Jacotot.

Metoda aceasta purcede dela un cuvînt normal ca întreg. Cuvîntul e analizat, sintetizat, apoi scris. Aici se împreună prima instrucțiune din vorbire, scris, cetit cu învățămîntul intuitiv. Această metodă are mare avantaj, căci cuprinde în sine principiul concentrațiunii și intuiției, pornește dela întreg, la cuvîntul concret, scoate sunetele din analiza cuvintelor și le împreună earășî prin sinteză: leagă cetitul cu scrisul și interesează pe copii mai mult ca scris-cetitul, mărindu-le pofta de muncă.

Reclamă însă mult timp. Propunerile inv. A. Jianu sînt primite, din ele mi-am remarcat mai ales, cea prin care se propune ca reuniunea să roage veneratul conzist. să intervină la congresul naț. bisericesc, ca să sistematizeze în centrul metropoliei noastre cursuri de vară pentru perfecționarea învățătorilor; unde profesorii ca: Dr. Pipoș, Virgil Onițiu, Dr. Ghibu, Hodoș, Dr. Branște și profesorii liceului din Brașov să aducă învățătorimea în curent cu inovațiile pedagogice. Urmează constituirea despărțămîntului, alegîndu-se următorul birou: președ. Alexe Jianu, secretar S. Veverița, bibliotecar G. Lipovan, casier C. Rusovanu.

„Sentinela”.

Adunarea învățătorilor din despărț. Biserica-albă.

Vineri la 9/22 Noembrie s'a ținut adunarea de toamnă a învățătorilor din Biserica-albă, în sala școlii confesionale din comuna Berliște. Cu tot timpul ploios și atît de nefavorabil, totuși învățătorii din tract „s'au prezentat, — cu excepțiunea unora numai — într'un număr destul de frumos.

La orele 9 1/2 s'a celebrat prin preotul local chemarea Duhului sfînt prin normele statorite pentru conferințele învățătoarești, la care au participat afară de învățătorii și un număr însemnat dintre creștinii din comună. După săvîrșirea slujbei învățătorii s'au adunat în sala școlii confesionale unde au urmat prelegerea „Alungarea Turcilor din Ungaria” ținută cu școlarii cl. VI. de inv. I. Grosșianu. Prelegerea s'a declarat de succesă.

Urmează deschiderea adunării care, în lipsa președintelui N. Mircea, se deschide prin inv. D. Izverniceanu. Se constată prezența membrilor, în urmă se trece la citirea operatului „Simțul limbii românești” de către inv. D. Izverniceanu. După aceea a urmat disertațiunea „Educațiunea sexuală” după Dr. Bloch Ioan, citită de inv. T. Rădulea „Biografia lui Rousseau”. Toate trei disertațiunile au fost ascultate cu mare atențiune de către învățătorii și

cedru, os de elefant și chihlibar. Intre doisprezece stîlpi de argint, strălucește tot din argint, însă aurit, ceia are templul mai sacru: icoana Răstignitului, o reproducere fidelă a crucei pe care înainte de asta cu mult de cincisute de ani au făcut-o barbarii români în Ierusalim.

Boltitura înoată în lumină. Candelabre de argint formează deasupra împăratului o formă de cruce uriașă, icoana strălucitului învingător al luminei cerești deasupra întunerecului de pe pămînt. În mozaicul cupolei luminează fețele blinde ale sfinților, cari, într'o evlavie mută, ingenuchiază înaintea lui Dumnezeu; sub boltitură plutesc cei patru hieruvimi. Și împăratul își reamintea de cartea doua a lui Moise: „Hieruvimii își desfăceau aripile de sus și acoperiau cu ele jețul; și fețele lor steteau împotriva unele altora și se uitau la jeț”. Nu era chiar așa și în templul acesta nou? Cuprins de sfială înaintea celui atotputernic, însă totodată plin și de sumeția omenească, cade Iustinian la pămînt și strigă: Lăudat să fie Dumnezeu care m'a învrednicit să isprăvesc opera aceasta. Te-am biruit Salomo! Atunci sunară glasuri de flaute și trompete și cîntările de veselie ale poporului se auziau de prin case. Patrusprezece zile a durat serbarea. O mulțime de bani de argint fură împărțiți poporului și orașul întreg a fost musafirul împăratului.

Și de atunci s'au scurs generații nou, secole nou. În biserica sfintei înțelepciuni tot se mai țin sărbătorile creștinești de peste an; patriarhii și preoții s'adună aci la citeun sfat. A trecut aproape

o mie de ani. Atunci sosi ziua de 29 Mai a anului 1453.

Sultanul turcesc cu cete nenumărate de războinci a dărîmat zidurile Constantinopolului. Ne-bun de spaimă, năvăliră osutăni de bărbați, femei copii în hagia Sofia, lăsînd în voia sorții pustiirea restului de oraș. Biruitorul nu va îndrăzni să minjiască locul acesta sfînt! Profeția spune că în ceasul de supremă necesitate, un înger de al lui Dumnezeu se va coborî din cer și va scăpa biserica și orașul.

De pe colinele din apropiere s'aude sunetul năvalnic al trompetelor Mohamedanilor. Strigăte de spaimă răsună earășî sub aceste boltituri. Mamele strîng copii la pept, soții lor se îmbrățișează, sclavii osindiți la muncă silnică pe viață, strînși în fere, se scapă în întunec pe după stîlpii bisericești. Dălțile Mohamedanilor încep a sparge porțile; lemnul prețios sare în tînduri. O ușă pîrăe din țîșni, alta e deja sfărîmată. Porunca profetului de a lăși cu foc și sabie doctrina mohamedană, e cea mai rușinoasă poruncă dintre cite le-au propagat religiile. Îmbătați de acest masacu sîngeros, năvălesc ienicerii înlăuntru și cu săbiile lor încovoiate încep a snopi mulțimea, după porunca profetului. Neputincioși sînt legați în fere și dați afară ca vitele. Ș'apoi se începe jaful. Sub lovitură de sabie și de sulii mozaicul se despică, prețioasele cuverturi de pe altar sînt rupte, și nemăsurata comoară de aur și argint e așezată în spatele cățirilor și cămilelor. Cu un urlet sălbatec e purtată prin biserica icoana Răstignitului. Un Musulman cu barba neagră, plin

de ură religioasă, i-a așezat în batjocură chipul său de ienicer pe cununa de spină, și din tumultul biruinței lor se desprindeau vorbele: „Eată Dumnezeuul creștinilor!”

Deasupra în altarul principal, însă, stă un episcop grecesc în ornatul său călugăresc, citind liniștit și cu voce tare o rugăciune pentru creștinii, dăruindu-le mîngăere în situația lor îngrozitoare. Insfirșit el rămîne singur. Ia în mîna potirul și pornește pe trepti în sus către galeria de deasupra. Turcii cum îl observă, o ceată de ieniceri se iau după el cu săbiile scoase. În momentul următor avea să cadă mort peste potirul ce-l ținea în mîna, căci încunjurat cum era de ziduri puternice, îi era cu neputință să scape. Dar, atunci se deschide înaintea lui părilele de peatră, episcopul a intrat, și îndată părilele s'a reînchis și ușa a dispărut. Înlemniți de mirare, Turcii se retrag, și încep a dărîma părilele cu sulii și ciomege. Dar părilele nu se lasă și petrele lui nesocotesc silințele zădarnice. Cuprinși de mirare, soldații, neajutorați, se retrag.

Jos în naea bisericii jaful și gălăgia ajunsese la culme, cînd un cavalier, călare pe un cal de ceartă, s'apropie de portalul principal, încunjurat de pașale și viziri mohamedani. Biruitorul însuși, Mohamed al II-lea, sultanul Turcilor, se apropie. Acest tinăr sumet, cu voință mare și cu gînduri serioase, calcă cu piciorul peste lespezile de peatră, pe cari le-a fost atins cu piciorul înainte de asta cu o mie de ani împăratul creștin Iustinian. Văzînd pe un ienicer cum zdrobește cu dalta podelele de marmoră Mohamed se apropie de el, întrebîndu-l: „Dece?” — Răspunsul: „Pentru

publicul participant, în urmă s'a dat citirea circularului comitetului Reuniunii.

Învățătorii din tractul Biserica-albă își arată indignarea, căci la ultimul congres al învățătorilor, la constituirea biroului, din tractul nostru nu s'a aflat de bine a se alege un singur membru în comitet, cutoatecă sînt învățători foarte harnici și muncitori.

În urmă se purcede la alegerea biroului care s'a alcătuit în următorul chip: președinte: înv. N. Trandafir; secretar: înv. T. Rădulea; casier: înv. Oh. Guga și bibliotecar: înv. I. Verca.

Adunarea a fost bine cercetată. Remarcăm pe preotul lcal d-nul P. Danescu, înv. pens. I. Surlaș, înv. A. Grosianu și o mulțime de creștini cari așa zicînd au luat băncile cu asalt, conștii că în aceste zile de restriște, prin participarea lor au dat dovezi că înțeleg rostul școalei și iubesc pe învățătorul român.

Adunarea s'a sfîrșit către orele 1 d. a. cînd s'a luat masă comună.

Reportorul.

IGIENĂ.

Masagiul

de Dr. Eggebrecht & O. Schorch.

Masagiul coapsei (piciorul de sus). Dacă trebuie să tragem coapsa întreagă, pacientul este mai bine așezat pe o canapea nu prea moale: masorul stă la partea de tras a pacientului.

Coapsa trebuie dezvoltată complet pentru masaj, dar să nu uităm, a ține în socoteală sensibilitatea pacientului: îl vom face să înțeleagă că aceasta trebuie să se facă așa, dar pîntecel să și-l învălească spre a evita răcelile.

Tragerea pielii coapsei, ca și a brațului se face peste tot și în 4 reprize.

Maî întâi luăm călcîiul pacientului în mîna dreaptă, ear sînga lucrează. O punem cu palma pe dosul piciorului, apoi cu degetele puțin îndepărtate tragem peste articulația piciorului și genunchiului până sus la plica inguinală (stighii). După aceea punem mîna stîngă pe maleola externă și tragem la fel până la trocanterul mare unde mîna cu degetele înainte, cari se tot apropie unele de altele, se învîrtește pe lîngă degetul mare, care rămîne pe loc, și ajunge în fine la plica inguinală.

Acum cu mîna dreaptă rădicăm dela călcîi piciorul fără a-l îndoi și punem mîna stîngă cît mai apropiat de călcîi, împingînd până sus la plica șezutului (fexelor): unde n'o mai ridicăm ci o plimbăm în o formă și până la plica inguinală. Și aci ținem degetele depărtate până la sfîrșitul tragerii și numai în apropierea regiunii inguinale, ear se apropie unele din altele.

Pentru repriza din urmă apucăm călcîiul cu mîna stîngă și tragem cu dreapta, începînd la

credință! "Sultanul îl taie cu sabia pe soldat. "Cinilor! Nu vă e destulă prada? Zidirile acestui oraș sînt ale mele!" Și azvîrlind cu piciorul în lături pe cel omorît, se urcă pe amvon și cu voce înaltă predă biserica sfintei înțelepciunii în proprietatea islamului. Patru veacuri și jumătate s'au împlinit decînd crucea de pe sfînta Sofia a fost înlocuită cu semiluna și în fiecare seară s'aude mereu de pe platforma celor patru minarete, adause la zidirea bisericeii de către Turci, glasul chemătorului la rugăciuni. Acesta poartă un turban alb și o manta lungă, afîrnătoare. În toate cele patru direcții ale lumii își sloboade glasul său răsunător peste Sтамбуl, zicînd: "Mare e Dumnezeu și afară de Dumnezeu nu mai este alt Dumnezeu, ear Mohamed e profetul lui! Dela el mîntuirea! Mare e Dumnezeu și afară de el nu mai este alt Dumnezeu!" Soarele s'ascunde sub orizont. S'aude un bubuit de tun. E luna postului în care Mohamedaniî peste zi n'au voe nicî să mînce, nicî să bea nicî să fumeze. Așa poruncește profetul în coran, în sfînta scriptura lor. Și în acest semn anunță pentru astăzi îngroparea postului. Credincioșii islamului își îndreaptă pașii către vechea biserică a sfintei înțelepciunii, cum o numesc dînșii. Injurul minaretelor luminează miî de lampe, ear între turnuri sînt scrise pe întunerecul nopții, cu slove alcătuite din luminisurf, nume de ale sfinților lor. Înăuntru moșeiî însă afîrnă de un lanț de 50 metri de lung policandre cu nenumărate lampe de oleu. Ear pe stîlpi luminele sînt dese și fără număr. În această mare de luminisurf puternicile inscripții de pe stîlpi poartă

maleola internă, însus apropiînd degetele la partea de sus a coapsei, spre a ajunge la plica inguinală. Aci vom băga de seamă mai ales să nu atingă în mod simțitor organele genitale, cum adesea se întîmplă, de aceea evităm din timp acesta. Decî masorul va prelucra partea internă la urmă, pentru că după primele 3 trăsături să informează relativ la ultima și astfel poate lucra cu siguranță.

Deoarece volumul piciorului de obicei este mare, vom face ca trăsăturile să se acopere puțin la margini, spre a trata pelea toată, totodată tragem mai apăsător ca la braț.

Fluerul piciorului. După tragerea pelei, punem pe pacient de a-și acoperi deocamdată coapsa. Apoi tragem mușchii fluerului piciorului (gambe) și anume în 3 reprize. Maî întâi musculatura externă a osului tibial și peroneu, pe cari le facem deodată, fiindcă un grup nu prea se poate face o tragere mai puternică cu tenarul.

Pentru această parte apucăm călcîiul cu mîna dreaptă, punem cele 4 degete ale mînei stîngi partea posterioară a maleolei externe, tenarul pe partea sa internă și tragem bine apăsător, însuși, cu degetele pe marginea mușchiiului pulpei cu degetul mare pe creasta tibiei, până la asperitățile osului tibial și la capătul peroneului unde trăsătura se termină în felul cunoscut. Pentru tragerea mușchilor gambiei de regulă trebuie să ungem bine, fiindcă de multe ori un tratament mai energic face pelea simțitoare,

(Va urma).

Dr. Gh. Crăniceanu.

ECONOMIE.

Situația financiară.

Evenimentul cel mai de seamă întîmplat în piața financiară dela ultimul nostru raport încoace este urcarea etalonului oficial la 6% atît la banca imperială germană, cît și la banca Austro-Ungară. Măsura aceasta a celor două bănci de emisiune a fost dictată deoparte de situația lor proprie, pe de altă parte de stagnarea afacerilor și încordarea pieței.

Etalonul oficial de 6% este la noi o raritate. El a mai fost în vigoare în ultimele două decenii numai de două ori: pe timpul războiului buro-englez și în 1907, pe timpul erizei americane.

Ofertele de bani, în urma scumpirii numărului lipsesc aproape cu desăvîrșire sau apoi transacțiile se încheie cu etaloane extraordinar de urcate. În Budapesta d. ex. s'au scontat în ultimul timp cambii comerciale de portofoliu cu 7 1/2% și chiar peste 7 1/2%. Intre astfel de împrejurări la băncile mici din provincie etalonul de 12-15% azi nu mai este raritate.

„Rev. Ec“.

în slove de aur numele lui Allah, Mohamed și al sfinților; slovele singure sînt de cîte 9 metri de înalte. Padimentul e acoperit cu covoare de pae: cine intră în biserică are să-și lase afară ghetele, să-și spele fața, minile și brațele. Aci se văd turbane albe și verzi amestecate cu fesuri roșii. Toți evlavioșii își îndreaptă fața către Mekka. Dintr'odată își ridică minile cu palmele în sus și cu degetul mare atingîndu-și urechile, își apleacă corpul de sus înainte până ajungînd cu minile la genunchi. Insfîrșit cad în genunchi și se apleacă cu fruntea până la pămînt. „Rugăciunea e cheia raiului“, zice coranul, și fiecare parte a rugăciunii reclamă o anumită poziție a corpului.

Pe amvon stă un preot. Vocea lui clară, cîntătoare, întrerupe tăcerea solemnă. Ultima lui vorbă îi amuțește pe buze dar răsună încă multă vreme sub boltitura cupolei și plutește ca un spirit neștașnic priute statuiele hieruvimilor.

Odată va bate ceasul și pentru cuceritorii sfintei Sofii și dince-înce tot mai mulți locuitori ai Tarigradului își părăsesc mormintele de dinaintea orașului, ducîndu-și morții la Scutari pentru a-l așeza spre odihnă în umbra copacilor aziatici. Și Grecii cred și acum că în ziua cînd Hagia Sofia va fi recucerită de creștini, părilete galeriei de sus se va redeschide, ieșînd dintr'însul episcopul cu potirul în mîna, scoborîndu-se încet și plin de demnitate pe trepți înjos, traversînd biserica și apropiîndu-se de altarul principal, va citi mai departe misa, exact din locul acela, de unde înainte cu 450 de ani l-au fost întrerupt Turcii.

Adela.

CRONICA.

Monitorul oficial a publicat numirea prea grațioasă a P. S. Sale Dnui **Dr. Valeriu Frențiu** de episcop al diecezei Lugojuului. Comuna parohială cum a prins de veste, a dat expresie bucuriei prin glasul ciopotelor dela catedrală și salve de treasuri.

Intru mulți ani Stăpine!

Monitorul oficial de Duminecă a publicat un ordin ministerial, care oprește ziarelor orce comunicare de știri militare privitoare la mișcarea trupelor armatei noastre.

În Panciova a avut loc o arestare senzațională. Într'un otel de acolo o societate mai numeroasă purta conversație asupra războiului. Preotul sîrb Oprar Davidovits, aducînd elogii armatei sîrbești, ar fi avut cuvînte aspre contra Monarhului austro-ungar și contra Monarhiei. „Nu va mai trece multă vreme și aici vor fi frații noștri din Belgrad — ar fi exclamat preotul — cari vă vor extirpa până la cel din urmă om“. Peste cîteva momente preotul a fost transportat de jandarmi la procuror și arestat în mod preventiv pentru laesa majestate și tradare de patrie. (Drapelul).

Duminecă, în 24 l. c. d. a. la 3 ore, a avut loc în biserica dreptcredincioasă română din Lugoju cumnia religioasă a drăgălașei d-șoare **Maria Pastilă**, fiica fruntașului lugojan Pera Pastilă, cu d-l **Anton Balea**, numit administrator parohial în Satul-nou. Sincere felicitări!

Profesorul universitar parisian C. Richet, președintele societății de pace, a publicat un apel, în care face următorul tablou al cheltuelilor și victemelor în cazul unui război european: Dacă de o parte tripla alianță, de altă parte tripla antantă (Rusia, Franța și Anglia) ar declara războiul pentru a asigura Sîrbiei un port la marea Adriatică, Europa ar trebui să înarmeze până în dinți 20 de milioane de soldați din cari 10 milioane ar trebui duși pe cîmpul de bătăe. Indată ce izbucnește războiul, se va cheltui pe zi (pentru transport, înarmare, monițiune, proviant, distribuarea cetăților, ș. a.) 300-400 milioane de franci. În 14 zile am avea cel puțin 100.000 de morți și 500.000 de răniți. Fabricile ar fi necesitate să se închidă, comerțul și agricultura s'ar întrerupe. În Paris, Berlin, Viena, Moscova, Milano, Roma ar izbucni epidemii, căci transportul mijloacelor de traî ar înceta și la țară n'ar mai rămînea decît femeile, moșnegii și copiii o jumătate de veac ar trece până cînd s'ar putea repara-enormele pagube. Douăzeci de milioane de familii europene ar fi împinse în jale și mizerie. Eată urmările unui război european, despre care adeseori se vorbește cu aîta ușurință.

La Copenhaga un doctor a vindecat pe un bolnav prin sugestie. Medicul vrînd să vindece limba amorțită a bolnavului, i-a pus un termometru sub limbă pentru a constata temperatura corpului, bolnavul crezînd că asta îi este cura, deodată începe a se simți dince-înce tot mai bine, și aplicînd acest metod sugesțional mai multe zile de arîndul, a reușit, ca prin minune, a vindeca cudesevîrșire pe pacient. Eată vorba: „Credința ta te-a mîntuit“.

Atragem atenția publicului nostru să nu se sperie ca copii de fantoma războiului, năvălînd, așîțați de unii și de alții, pela bănci pentru a-și scoate depunerile, primejduindu-și astfel bănișorii ținuți pe subt căpătie, făcînd mult mai rău dacă îi cheltue fără treabă, ori dîndu-i împrumut.

Aviz.

Profesorul de dans **Paul Sourou** își va începe earăși cursul de dans în pavilionul din Grădina de tir la 3 Decembre c. n.

Poșta Administrațiunii.

D-nilor restanțieri, înc'odată: e timpul suprem; plățiți-vă datoria!

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.
Redactor-responsabil: Ilie Oravițanu.

Oraviciiana soțietate pe acții

fructifică toate depunerile noi cu

 5% netto.

Darea o plătește institutul.

Direcțiunea.

Cassa de păstrare (Sparcassa) din Oravița

prin aceasta aduce la cunoștiință, că începînd din

1 Ianuar 1913

toate depunerile, atît bătrîne cît și cele noi se vor fructifica cu

 5% netto.

Direcțiunea.

Cancelarie de agentură

concesionată de autorități,
pentru comisuni, informațiuni și
deslușiri.

În interesul publicului din Biserica-albă și împrejurime am aflat de bine a deschide o cancelarie în care se vor da deslușiri și informațiuni precise în toate ramurile comerciale, industriale și administrative, de cari On. public are indispensabilă lipsă în lupta pentru existență mai cu seama în cauze comunale administrative, de dare, procentuațiuni, transgresiuni, militare, orfanale, matriculare, exoperarea împrumuturilor de bani, cumpărare și vnzare de realități și altele. Spre orientare amintesc că am legatură cu autoritățile cercuale, comitatense și ministeriale, așa că orice afacere prin intervenirea mea poate fi grabnic și favorabil rezolvită.

Cancelaria mea de informațiune se află în casa unde este ospătăria „Vaporul alb“ peste drum de parcul orașului.

Theofil Popovicî

Cassa de păstrare soțietate pe acții din Szászkabánya.

Prin aceasta aducem la cunoștiință, că începînd din 1 Ianuar 1913 toate depunerile, atît bătrîne cît și cele noi

se vor fructifica cu **6% netto.**

Direcțiunea.

Farmacia „La vulturul negru“

(Apoteca bătrînă)

ORAVIȚA

Fondată la anul 1797.
Proprietatea Knoblauch din 1817.
Telefon Nr. 59.

Roma 1911.

Paris 1911, medalia de aur.

Spiritul Mentholos — Knoblauch

preparat al farmaciei „La vulturul negru“ din Oravița, prețul dela 40 fil. până la 2 cor

Kremă de lilie americană	à Cor. 1.-
Pudră de lilie americană, albă, roză și crème	„ „ 1.20
Săpun de lilie americană	„ „ .70
Pieături pentru dinți	„ „ 1.-
Picături chineze pentru dinți	„ „ 70.-
Esență de liqueur, rom, preparat Knoblauch,	Litru à 20 fil.
Bomboane pentru tusa	à 20-60 „
Esență de mușchi izlandeze specialitate engleză	à Cor. 1-1.50
„ „ „ „ pentru reuma	à Cor. 1.-

Leac împotriva panglcei (limbricul mare).

Mare depozit de articole de gumă, pentru bărbați și femei, legături pentru soboriți dela fabrice de primul rang indigene și străine.

Ceiece nu s'ar găsi în depozit se câștigă prompt în 2-3 zile fără nicio cheltuială. Comande dela 6 coroane însus se trimit gratuit.

Parfumerie și preparate cosmetice, cremă pentru obraz, săpunuri și alte specialități ale farmaciei se capătă la

„Apotecăria bătrînă“ a lui Max de Knoblauch în Oravița
în ulița mare, peste drum de otelul „Coroana“.

De vînzare

Pămînt arabil de clasa I. în hotarul comunei Comoriște.

Focea catastrală Nr. 537 șapte jugere; Nr. 394 două jugere, Nr. 426 nouă jugere. Condițiuni absolut favorabile. Informațiuni la Administrația noastră.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosiască **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care de-părtează de pe față și de pe mină orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebun-tate pîn'acum. Se capătă la: **Apoteca Sfîntul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein). Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt picăturile americane. Prețul 1 cor.